

До Варки

Петро Гулак-Артемівський

Ну, дядино Варко!
Прийшлося було шпарко:
Таке напало,
Опановало,
Що притьмом згинуть
І ноги одкинуть!
Груди підперло,
Нутро замерло;
Очі — цибульки,
На носі бурульки,
А з носа... крий боже!
Що й сказати не гоже:
Знай, хлюпа і плюска,
Мов в калюжі гуска!
А в пельці ж то, в пельці!
Неначе в бутельці;
Зашпунтовало,
Замуцьовало,
Що ні ковтнути,
Ані дихнути!
Так тебе скрутить,-
Аж баньки помутить,-
А в роті бридко,
Що й плямкнуть гидко:
Приміром, вівці
Стояли на днівці!..
Язик — мов з сириці,
На язиці печериці...
Така нудота,
Що й вмерти б охота!
А тіло мліє,
В очах жовтіє,
І млосно, і нудно,
І так якось чудно:
Все б то на воміти...
От жінка й діти
Голосять: "Тату!"

Покличмо в хату
Варку, то, може,
Трохи поможе!"
Покликали Варку,
Піднесли їй чарку:
Вона ж як погляне.
"Се,— каже,— погане!
Се, бач, од пристріту!
Подай воду гріту!"
Подали водиці
І кухоль з полиці.
Звернула до сходу,
Подула на воду.
Перехрестилась
І помолилась;
І над водою —
Кив головою!
Кивала-кивала,
Шептала-шептала,
Подивилась в вічі,
І сплюнувши тричі,
Та й бурх солі в склянку,
Мабуть, з хвиліжанку!
"Випий же,-каже,-
Жінка дьогтем змаже".
Випив, скривився,
Трохи не скрутився!
Бридка од одмінка!
От шмарує жінка;
Вона ж ялозить,
А тут морозить;
А піт підо мною
Ропа ропою!
Я зціплю зуби —
Трусяться губи...
Тут — гульк! — надо мною
Нічною добою
Скоїлось диво —
З сирівцю пиво!
От я й оклигав!
А то б проплигав

По пеклу довгенько...
Ну, дядино-ненько!
Воно за сю ласку
Дав би й на запаску,
Та грошей не маю,
Хіба заспіваю.
А ти, кобзарю,
Заграй про Варю!

Пісня

Ой не вода клубком крутить
В криниці й шумує.
То вдівонька сльози губить
І гірко жалкує.
Ой дарма тій воді литься
З повної криниці,
Як нікому в ній напиться
Свіжої водиці.
Нащо й слізки вдові лити,
Коли той вже в небі,
Що вмів сльози осушити
В незгоді й потребі?
Ой не горлиця ж на дубі
В діброві воркує,-
То вдова по мужі любім
Стогне і горює.
Не воркуй же ти, горленько,
Так смутно на гілці,-
Не почує твій друженько,
Захоплений в сілці!
Плакала й ти, Варю, вволю:
Мертвим сліз не треба;
Тепер дбай на дітську долю.
А долі жди з неба!
28 декабря 1857 г., Харьков